

CIKLIČNA UPOTREBA PAMIDRONATA U TRETMANU OSTEOPOROZE CYCLIC USE OF PAMIDRONATE IN OSTEOPOROSIS TREATMENT

Drago Antić ♦ Hajrija Selesković ♦ Suada Mulić ♦ Nedima Kapidžić Bašić ♦ Mario Križić
Senada Sarihodžić ♦ Ešref Bećirović ♦ Nataša Križić ♦ Alma Hajdarović

Osteoporoza (OP) je sistemska metabolička bolest kostiju karakterizirana redukcijom mineralne gustoće kosti i strukturnim oštećenjem kostiju što dovodi do povećane fragilnosti kostiju te povećanim rizikom za nastanak fraktura. Osteoporoza predstavlja značajan uzrok povišene stope morbiditeta i mortaliteta. Bisfosfonati predstavljaju vodeće lijekove za većinu pacijenata sa osteoporozom.

Cilj rada bio je evaluirati efikasnost ciklične intravenozne upotrebe pamidronata u tretmanu osteoporoze.

Pamidronat (u dozi od 60 mg mjesečno tokom tri mjeseca, a zatim 60 mg tromjesečno) je bio korišten u tretmanu 30 pacijentica sa osteoporozom starosti između 24. i 82. godine, prosječne životne dobi od $61,2 \pm 9,5$ godina. Od toga su 22 (73,3%) pacijentice bile u postmenopauzi a kod 8 (26,6%) pacijentica menstrualni ciklusi su bili uredni. Period trajanja menopauze je iznosio od 0 do 40 godina, u prosjeku $5,7 \pm 8,1$ godina. Spontane frakture su nađene u 12 (40%) pacijentica, od kojih je osam imalo jednu a četiri multiple frakture. Neke od ispitivanih pacijentica su imale i drugih komorbidnih stanja, koja su također faktor rizika za OP, poput reumatoidnog artritisa (10 pacijentica), hipertireoze (2 pacijentice) te sistemske lupus i ankilozantni spondilitis kod po jedne pacijentice. Dvanaest od ispitivanih trideset pacijentica su bile na kontinuiranoj kortikosteroidnoj terapiji. Pozitivnu porodičnu anamnezu za osteoporozu je imalo 17 pacijentica.

U kontrolnoj skupini je ispitivano trideset pacijentica između 23. i 75. godine starosti, prosječne životne

dobi $54,0 \pm 10,1$ godina. U tretmanu je korišten samo kalcijum (1000 mg dnevno) i D-vitamin (600 i.j. dnevno). 24 (80%) pacijentice su bile u postmenopauzi a u šest pacijentica menstrualni ciklusi su bili uredni. Period menopauze je iznosio od 0 do 32 godine, u prosjeku $10,2 \pm 7,4$ godina. Spontane frakture su nađene u 16 (25,5%) pacijentica, od toga dvije sa multiplim frakturama. Pozitivnu porodičnu anamnezu za osteoporozu je imalo sedam bolesnica.

Mineralna gustoća kosti je mjerena denzitometrijski prije započinjanja terapije u obje grupe.

Prije terapije mineralna gustoća kosti (BMD) na lumbalnoj kičmi je iznosila $0,781 \text{ g/cm}^2 \pm 0,109$ ($0,296-1,026 \text{ g/cm}^2$) u prvoj grupi pacijenata. Nakon upotrebe 360 mg pamidronata BMD je iznosila $0,837 \text{ g/cm}^2 \pm 0,122$ ($0,531-1,216 \text{ g/cm}^2$). Porast mineralne gustoće kosti nakon terapije je iznosio 7,2%. U kontrolnoj grupi pacijenata BMD je iznosila $1,004 \text{ g/cm}^2 \pm 0,126$ ($0,714-1,156$) ($p=0,046$). Porast BMD nakon jednogodišnjeg tretmana u kontrolnoj grupi pacijenata je iznosio 3,9%.

Iz navedenih rezultata može se zaključiti da je tretman osteoporoze kičme i kukova cikličnom upotrebom pamidronata efikasan jer je mineralna gustina kosti porasla za 7,2% u odnosu na vrijednosti prije tretmana. Podnošljivost lijeka je bila dobra, sporedni efekti u uobičajenom procentu i nisu zahtijevali prestanak terapije. Također je zamjećen i dobar analgetski efekat u toku upotrebe pamidronata.

Ključne riječi: osteoporoza, pamidronat, ciklična upotreba